

Frågor och svar om hållbarhet

Vad betyder hållbarhet för den svenska idrottsrörelsen.

Att vi är en samhällskraft som tar ansvar för en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Vi ska ta ansvar för miljöpåverkan samt bidra till inkludering, folkhälsa, människors egenmakt och en sund ekonomi.

Varför är det viktigt att idrottsrörelsen jobbar med hållbarhet?

Som Sveriges största folkrörelse har vi ett stort ansvar för att bidra till ett mer hållbart samhälle och värld. Vi ska inte bara följa lagar och regler. Vi ska också ta ledningen i de frågor där vi anser oss ha bäst kompetens och kan bidra mest.

För idrottsrörelsens långsiktiga överlevnad, samhällsnytta och trovärdighet krävs att vi agerar aktivt för ökad hållbarhet, en av de mest brådskande samhällsutmaningarna.

För flera specialidrottsförbund riskerar jordens uppvärmning att göra det omöjligt att fortsätta utöva sin idrott, till exempel minskat antal snö-dagar eller andra väderfenomen.

Människor ställer också allt högre krav på verksamheter som de engagerar sig i. Enskilda medborgare och finansörer har stora förväntningar på att idrottsrörelsen engagerar sig och aktivt bidrar till ett hållbart liv och samhälle.

Är idrotten hållbar idag?

Idrottsrörelsen bidrar på många sätt till hållbarhet idag, framför allt inom social hållbarhet. Det handlar om folkhälsa, folkbildning, hållbara samhällen, demokrati och transparens samt till inkludering.

Vad är tre dimensioner av hållbarhet?

Idrottsrörelsen påverkar och påverkas av hållbar utveckling på många sätt. Hållbar utveckling brukar delas upp i tre delar som samspelar och stödjer varandra:

- Ekologisk hållbarhet
- Social hållbarhet
- Ekonomisk hållbarhet

Vilka hållbarhetsutmaningar står idrottsrörelsen för idag?

Inom idrottsrörelsen pågår en hel del utvecklingsarbete såväl i det lilla som i det stora för ökad hållbarhet. Men idrottsrörelsen liksom hela samhället står också inför ett antal hållbarhetsutmaningar som kräver samordning och samverkan för ökat genomslag.

Det handlar om:

Ekologisk hållbarhet

- **Resor**

Enligt RF:s statistik genomförs drygt 150 000 (baserat på antalet LOK-stödstimmar 2019) träningstillfällen per dag. Utöver det tillkommer matcher, träningsläger, cuper, evenemang och elitidrottens internationella verksamhet. Aktiviteter som medför mycket resande, ofta med bil och ibland med flyg. Idrottsrörelsen är idag helt beroende av resor. Samtidigt som vi vet att summan av alla inrikesresor i Sverige står för en tredjedel av de totala utsläppen och personbilstrafiken för en majoritet av det.

- **Mat**

Många idrottsföreningar och evenemang bedriver matservering. Den svenska livsmedelsproduktionen står för cirka 20–25 procent av vår totala klimatpåverkan. Den bidrar till spridning av gifter och är en av våra mest vattenkrävande sektorer. Matsvinnet i Sverige uppgår idag till 95 kilo per person och år. Hur stor del som kommer från idrottsrörelsen är svårt att uppskatta. Men omfattningen av idrottsrörelsen mathantering är betydande och därmed kan förändrat beteende göra stor skillnad.

- **Kläder, utrustning och material.**

Idrottsrörelsen omsätter en stor mängd kläder, utrustning och material. Textilindustrin har globalt sett större utsläpp än flyg- och fartygssektorn tillsammans. Detta samtidigt som möjligheten att återvinna textilier på ett bra sätt i stort saknas. Kläder innebär även hållbarhetsutmaningar kopplat till vattenanvändning, kemikalier och hantering av fossil olja samt mänskliga rättigheter i samband med produktion. Idrottsrörelsen omsätter en stor mängd kläder, utrustning och material. I snitt köper vi i Sverige 13 kg kläder och slänger 8 kg varje år. Samtidigt har textilindustrin globalt sett större utsläpp än flyg- och fartygssektorn tillsammans. De funktionsmaterial som i stor utsträckning används inom idrotten innehåller konstgjorda fibrer som utvinns ur fossil olja.

- **Anläggningar och idrottsmiljöer**

De ytor som används för idrottsutövande har en påverkan på naturmiljön, både positivt och negativt. Förutom att de har en påverkan på naturen på platsen där

de är placerade så sker det även i andra naturmiljöer där tillverkning, destruering, återvinning och återanvändning genomförs.

- **Energiförbrukning**
Många idrottsanläggningar har hög energiförbrukning i jämförelse med andra samhällsfastigheter.¹
- **Vattenanvändning**
Många idrotter är beroende av stora mängder färskvatten för sina anläggningar och för sitt utövande. Den förbrukningen är i längden och i stora volymer inte hållbara.

Social hållbarhet

- **Inkludering och tillgänglighet**
Det finns också en del hinder för den som vill delta i idrottsrörelsens verksamhet. Det kan handla om en persons ekonomiska begränsningar. Men också om fysisk och psykisk tillgänglighet, samt hinder på grund av bristande jämställdhet och inkludering. Frågor som lyfts mer ingående i [Strategi 2025](#)

Ekonomisk hållbarhet

- **Korruption, doping och otillåten påverkan**
är oönskade aktiviteter som även förekommer inom idrottsrörelsen.

Ovanstående är utmaningar för idrottsrörelsen men det också en förutsättning för att bedriva en omfattande och varierad verksamhet. En positiv verksamhet som bidrar till folkhälsa, glädje, gemenskap, engagemang, samverkan och många fler sociala värden. Det vi nu behöver är att hitta lösningar på dessa utmaningar som gör att vi kan fortsätta bedriva vår verksamhet men inom de hållbarhetsprinciper som anges i “policy för hållbar utveckling inom svensk idrottsrörelse”

Pågår det aktiviteter för miljömässig hållbarhet inom idrottsrörelsen?

Nedan får du ett litet urval av allt som pågår. Följ länkarna för att läsa mer om varje exempel.

- Hållbara idrottsevenemang
RF:s Centrum för idrottsevenemang jobbar för hållbara idrottsevenemang och har bland annat tagit fram ett antal verktyg till exempel [hållbara aspekter](#).

¹ (Energimyndigheten, 2008)

- [Städa Sverige](#) idrottsrörelsens miljöorganisation och landets mest framgångsrika i konkret arbete. Städa Sverige ägs av flertalet specialidrottsförbund.
- [Idrottslyftet](#) delar ut pengar för [energi- och miljöprojekt](#)
- RF:s samverkansavtal med Skanska kring [schaktmassor och idrottsanläggningar](#)
- Svenska Golf förbundet är en del av de nordiska golf förbundens gemensamma forskningsstiftelse [STERF](#) som bedriver forskning som bidrar till ett konkret och trovärdigt miljöarbete.
- Svenska [Skidförbundet](#) har satt stort fokus på hållbarhetsarbetet tillsammans med sina partners.
- [Svemo](#) har under många år jobbat aktivt med sitt miljöarbete.
- [Svenska Ridsportförbundet](#) har tagit fram en strategi för en hållbar ridsport 2025.
- [Hållbarhetsmatchen – Ettanfotboll](#), är den första ligan i världen att hållbarhetsrapportera.
- Brynäs IF – En av första klubbarna i Sverige med [hållbarhetsredovisning](#).

Hur hänger idrottsrörelsens hållbarhetsarbete ihop med idrottens värdegrund, Idrotten vill och Strategi 2025?

Strategi 2025 och idéprogrammet Idrotten vill är och ska utgöra grunden för idrottsrörelsens hållbarhetsarbete. Det handlar om att integrera hållbarhet som en självklarhet i all verksamhet.

Vilka formella beslut ligger bakom idrottsrörelsens hållbarhetsarbete?

Vid Riksidrottsmötet 2019 beslutade den samlade idrottsrörelsen att ta fram ett ramverk ett gemensamt hållbarhetsarbete, med utgångspunkt i [idéprogrammet Idrotten Vill](#) och [Strategi 2025](#). En referensgrupp bestående av ett antal specialidrottsförbund och RF-SISU distrikt tillsattes för att ta fram en policy samt identifiera och prioritera behov för en bred implementering inom idrottsrörelsen. Referensgruppens arbete har stämts av med samtliga specialförbund under hösten 2020.

I januari 2021 fattade Riksidrottsstyrelsen beslut om en [policy för hållbar utveckling för svensk idrottsrörelse](#). Policyn fastställer den svenska idrottsrörelsens gemensamma syn på hur vi definierar hållbarhet. Den ska hjälpa och vägleda specialidrottsförbund, idrottsföreningar, RF-SISU distrikt samt RF-SISU Riks att med enkelhet kan göra medvetna val. Både i det strategiska och i det dagliga hållbarhetsarbetet.

Hur förhåller sig idrottsrörelsen till FN:s 17 globala hållbarhetsmål?

I [FN:s globala hållbarhetsmål](#) lyfts idrotten fram som en förutsättning och möjliggörare för att uppnå de gemensamma mål som världens länder har enats om.

RF, SISU och övriga idrottsrörelsen har tillsammans med alla andra i världen ett ansvar att bidra till FN:s 17 globala hållbarhetsmål.

I vårt hållbarhetsarbete ingår att säkerställa att målen genomsyrar all verksamhet på ett sätt som gör att idrottsrörelsen tydligt bidrar till ett hållbart samhälle.

Riksidrottsstyrelsen har utifrån prioriteringar i RF, SISU Idrottsutbildarnas och idrottsrörelsens arbete och kärnverksamhet valt ett förhållningssätt till FN:s 17 globala hållbarhetsmål indelade i tre nivåer:

Nivå 1 – Vad vi gör

Vår kärnverksamhet och det arbete idrottsrörelsen direkt bidrar med. Här ingår de globala målen:

God hälsa och välbefinnande (mål nr 3)

Hållbara städer och samhällen (mål nr 11)

Fredliga och inkluderande samhällen (mål nr 16)

Nivå 2 – Hur vi arbetar

Målen som idrottsrörelsen bidrar till genom hur vi väljer att arbeta. Här ingår de globala målen:

God utbildning för alla (mål nr 4)

Jämställdhet (mål nr 5)

Hållbar energi för alla (mål nr 7)

Minskad ojämlikhet (mål nr 10)

Hållbar konsumtion och produktion (mål nr 12)

Bekämpa klimatförändringarna (mål nr 13)

Nivå 3 – Våra stödmål

Mål som inte ligger i idrottsrörelsens kärnverksamhet men som vi måste ta hänsyn till i vårt uppdrag för att säkerställa att de inte motverkas. Här ingår de globala målen:

Ingen fattigdom (mål nr 1)

Ingen hunger (mål nr 2)

Rent vatten och sanitet för alla (mål nr 6)

Anständiga arbetsvillkor och tillväxt (mål nr 8)

Hållbar industri, innovationer och infrastruktur (mål nr 9)

Hav och marina resurser (mål nr 14)

Ekosystem och biologisk mångfald (mål nr 15)

Genomförande och globalt partnerskap (mål nr 17)

På vilka vetenskapliga grunder bygger idrottsrörelsens hållbarhetsarbete?

Idrottsrörelsens policy för en hållbar svensk idrottsrörelse är baserat på de principer som Framework for Strategic Sustainable Development^[1], tagit fram. FSSD är ett ramverk för strategisk hållbar utveckling som skapats och förfinats sedan 1990-talet av en internationell grupp av forskare, ledda av Karl-Henrik Robért (som även har grundat rörelsen "The Natural Step") Kärnan i ramverket är fyra hållbarhetsvillkor som tillsammans tydligt beskriver gränsvärden för ett hållbart samhälle. Dessa principer har länge ansetts bidra till ökad hållbarhet av en samlad grupp framstående forskare och gör så än idag. Principerna ligger även till grund för flertalet andra stora organisationers hållbarhetsarbete såsom IKEA, Scandic Hotels och Nike.

^[1] Baserat på *Framework for Strategic Sustainable Development (FSSD)*, <https://www.thefuture.se/project/fssd-metoden/>

Hur vill man ta idrottsrörelsen från en teoretisk och vetenskaplig grund till praktiskt genomförande i föreningar?

Hållbarhetsprinciperna (FSSD) beskriver de grundläggande ramvillkor som måste uppfyllas för att nå ett hållbart samhälle. För att kunna tillämpa dem praktiskt finns en process som vägleder organisationer. Den kallas för ABCD-processen och används för att skapa förståelse och handlingskraft i organisationens hållbarhetsarbete.

ABCD-processen består av fyra huvudsteg. I arbetet med de olika stegen är det viktigt att fånga upp insikter, funderingar, frågor och idéer. Det hjälper till att öka tydligheten i organisationen.

ABCD-processens huvudsteg:

- (A) Målbeskrivning →
- (B) Analys av nuläget →
- (C) Idéer och delmål →
- (D) Prioritering och plan.

I D-steget prioriteras aktiviteter med hjälp av följande tre frågor:

- För aktiviteten oss i rätt riktning mot hållbarhet?
- Är aktiviteten vidare utvecklingsbar?
- Är aktiviteten ekonomiskt försvarbar?

Tillämpning av processen sker intuitivt och iterativt, vilket innebär att man jobbar i cykler för att förbättra. När de fyra stegen gått igenom börjar man om med det första (A) och fortsätter med följande steg.

Det börjar i det lilla för att bygga något stort på sikt.

Tack vare ett kontinuerligt arbete tar vi steg för steg mot en mer hållbar idrottsrörelse.

Vad händer nu och vilka insatser planeras inom området hållbarhet?

Det pågår flera initiativ inom idrottsrörelsen, hos specialidrottsförbund, idrottsföreningar och RF-SISU distrikten. Några av de mer centrala delarna kan du se här nedan:

- Handlingsplan för implementering av policyn "hållbar utveckling inom svensk idrottsrörelse" är under framtagande
- Utbildningar, under våren 2021 påbörjas ett arbete med att ta fram en utbildning för hållbarhet inom idrottsrörelsen. Med folkbildningens metoder har vi möjlighet att nå fram till många individer.
- Under våren 2021 startar arbetet med att ta fram enklare verktyg och guidelines till föreningar och förbund för att underlätta resan mot ökad hållbarhet i sin verksamhet. Det ska bli lätt att göra rätt.
- Under 2021 drar arbetet igång för att etablera nätverk med syftet att jobba tillsammans och lära av varandras erfarenheter och kunskaper.
- Mistra Sport and Outdoor.

Som en del i idrottsrörelsens hållbarhetsarbete har RF gått in i [forsknings- och samverkansprogrammet, Mistra Sport and Outdoors](#). Programmets syfte är att, tillsammans med forskning, myndigheter och andra intresseorganisationer, skapa kunskap och lösningar för ökad hållbarhet inom idrott och friluftsliv. Utifrån programmets olika forskningsteman vill vi skaffa mer kunskap om idrottsrörelsens miljöpåverkan, men också hitta lösningar på de

hållbarhetsutmaningar som idrott och friluftsliv innebär.

Idrottsrörelsens styrka är social hållbarhet medan Mistra Sport and Outdoor framför allt riktar in sig på ekologisk hållbarhet. Bland annat genom forskning inom transport och mobilitet, mark och vattenanvändning, evenemang samt material och utrustning. Projektet startade våren 2020 och pågår till en början i fyra år. RF företräder här hela idrottsrörelsen men flera specialidrottsförbund deltar som samverkanspartners.

Här kan du läsa mer om idrottsrörelsen och hållbarhet.

- [Hållbara idrottsevenemang](#)
- [Jämställdhet, inkluderande idrott, Trygg idrott, säkerhet och rent spel](#)
- [Mistra Sport and Outdoor](#)
- [IOC och Sustainability through Sport](#)
- [Sport for Climate Action Framework, ett nätverk för idrottsorganisationer som vill jobba för idrottens bidrag till Parisavtalet.](#)
- [International Union for Conservation of Nature](#) och deras samarbete med Internationella olympiska kommittén (IUNC-IOC) och deras rapporter om hur idrotten påverkar och påverkas av förändringar i naturen

/Stockholm 20210326